

Virzošie faktori biogāzes nozares attīstībai

Zanda Krūklīte
LBA projekta eksperte

Ar biogāzes ražošanu saistītie sektori

Vides aizsardzība

- SEG izmešu ierobežošana
- Droša atkritumu un blakusproduktu apsaimniekošana
- Vides piesārņojuma mazināšana, noteču samazināšanas rezultātā, emisiju ierobežošanas rezultātā

Lauksaimniecība

- Kūtsmēslu u.c. blakusproduktu droša un efektīva apsaimniekošana
- Smaku ierobežošana
- Augu barības vielu efektīvāka izmantošana
- Nezāļu, parazitāņu izplatības mazināšana
- Zemes platības (biomasa, digestāts)

Enerģijas ražošana

- Atjaunojamās enerģijas avots
- Elektroenerģijas ražošana
- Siltuma ražošana
- Aukstuma ražošana
- Gāzes ievadīšana tīklā
- Transporta degviela

Kādēļ attīstās biogāze Eiropā?

- Iespēja kompleksi risināt atkritumu apsaimniekošanas, agro-vides, atjaunojamās enerģijas ražošanas, un klimata pārmaiņu mazināšanas izaicinājumus
- Politisku lēmumu rezultāts

Politikas virzība – pātaga un/vai burkāns?

- Atbalsta instrumenti biogāzes ražotnēm, kuras vienlaicīgi dod divus labumus – ražo atjaunojamo enerģiju un samazina barības vielu noteces/ vides piesārņojumu
  - Subsidētas investīcijas, u.c.
  - Atbalsta tarifi
  - Bonuss par kūtsmēslu pārstrādi
- Prasības intensīvai lopkopībai - pārstrādāt kūtsmēslus biogāzes ražotnēs
  - Direktīva par rūpnieciskajām emisijām (2010/75/EU of 24 November 2010) ir vadošais dokuments cūkkopības uzņēmumiem
  - Nacionālās vides aizsardzības prasības
  - Tiek pārskatīts labāko pieejamo tehnoloģiju saraksts
  - Tiek vērtētās tehnoloģijas kūtsmēslu pārstrādei/apstrādei
  - Atjaunojamo energoresursu direktīva 2009/28/EC (nosaka ilgtspējības prasības biomasai)

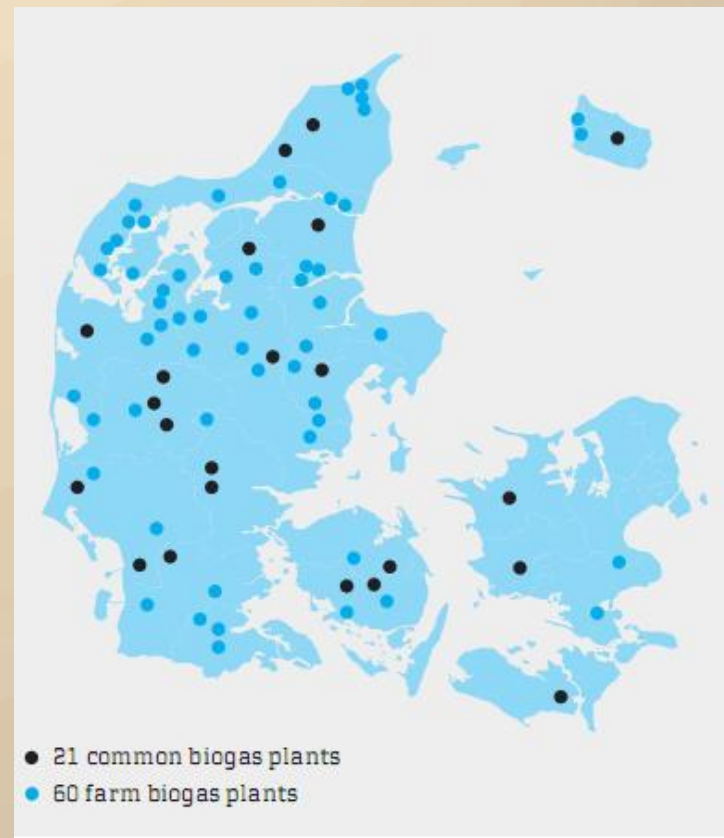

Biogāze no kūtsmēsliem Vācijā

- 5905 biogāzes ražotnes , kas strādā ar lauksaimniecības biomasu (2011)
  - Pārsvārā izmanto energokultūras
  - Kūtsmēsli pārsvārā tiek izmantoti kā papildus piedeva
- Šobrīd pārstrādā 12.6% liellopu mēslus, 9.3% cūku šķidrmēslus, 47% putnu mēslus
  - Uzstādītā elektriskā jauda 2291 MW (3% no Vācijas patēriņa)
  - 54 ražotnes biogāzi sagatavo ievadīšanai dabas gāzes tīklā
- Pielikums Likumam par Atjaunojamo Energoresursu Avotiem (EEG 2012) politiku virza tā, lai palielinātos izmantoto kūtsmēsļu apjoms
  - Ir ieviesta jauna mazo ražotņu kategorija, kurās vairāk kā 80% kūtsmēsli biomasā (bonuss 0,25 EUR / kWh)

Biogāze no kūtsmēsliem Dānijā

- 22 kooperatīvās lauksaimniecības biogāzes ražotnes 60-70 saimniecības līmeņa ražotnes
  - Vairākas jaunas biogāzes ražotnes tiek būvētas, atrodas plānošanas stadijā
- Dānijā galvenā biogāzes izejviela – kūtsmēsli (~70%)
- Garantēta elektroenerģijas cena, ja tā ražota no biogāzes (0.772 DKK/kWh)
- Nacionālā līmeņa stratēģija – «Green growth plan», ietver mērķi palielināt biogāzes ražošanas apjomus
- Mērķis 2020: 50-60% no kūtsmēsliem pārstrādāt biogāzes ražotnēs. (2010: 5-6%, augoša tendence)

Atbalsta instrumenti Latvijā

- Atbalsta tarifs elektroenerģijai
- Atbalsts investīcijām biogāzes ražotnes izveidošanai
- NEFCO līdzfinansējums biogāzes ražotnes investīcijām
- Investīciju atbalsts biomasas apsaimniekošanas tehnikai un būvēm
- Platību maksājumi
- Atbalsts jaunu, inovatīvu tehniku, tehnoloģiju attīstīšanai, izveidošanai.

Atbalsta tarifs elektroenerģijai

- 10.03.2009. MK noteikumi Nr.221 "Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu un cenu noteikšanu, ražojot elektroenerģiju koģenerācijā"
  - Elektroenerģijas obligātā iepirkuma cena atkarīga no regulatora apstiprinātā dabasgāzes tirdzniecības gala tarifa
  - Obligāta lietderīgā siltuma pārdošana
  - Līgums tiek slēgts uz 15.gadiem
- 16.03.2010. MK noteikumi Nr.262 «Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu, izmantojot atjaunojamos energoresursus, un cenu noteikšanas kārtību»
  - Garantēts iepirkums: 10.gadiem
  - Elektroenerģijas iepirkuma cena: 9-16 sant.kWh
  - Elektroenerģijas cena fiksēta visam periodam
  - Siltuma realizācija – brīvprātīga
- Atjaunojamās enerģijas likums, „Enerģētikas stratēģijas 2030”

Atbalsts investīcijām biogāzes ražotnes izveidošanai

- LAD, «Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)»
- Atbalsta intensitāte – 40%
- Bijušas 3 kārtas
- Atbalsts tikai biogāzes un koģenerācijas tehnoloģijām, būvniecībai
- Saražotā elektroenerģija tiek pārdota ārpus uzņēmuma
- Pēdējā kārtā:
  - prioritāri uzņēmumi, kas pārstrādā kūtismēslus (vismaz 70% no biomasas);
  - 3000 LVL uz 1 kw uzstādītās elektriskās jaudas
  - Max 500 kW stacija
  - Prioritāri projekti teritorijās ar zemāku attīstības indeksu

Investīciju atbalsts biomasas apsaimniekošanas tehnikai un būvēm

- LAD, pasākums «Lauku saimniecību modernizācija»
  - Atbalsta intensitāte – 25-70%
  - Tehnikai, skābbarības krātuvēm, digestāta krātuvēm

Atbalsts jaunu, inovatīvu tehniku, tehnoloģiju attīstīšanai, izveidošanai

- VIDM, KPFI
- LIFE +
- Pārrobežu sadarbības projekti (*piem. Baltijas jūras reģiona programma*)

Biogāzes attīstības plānošanas nosacījumi

- Resursu (pārstrādājamās biomasas, zemes) pieejamība un ilgtspējīgas apsaimniekošanas principi
- Ekonomiskais pamatojums
- Vides aizsardzība
- Enerģijas pieprasījums, tirgus
- Konkurence ar citiem sektoriem, nozīmīgums tautsaimniecībā

Biogāze Latvijā – viens mazs solītis, lai mazinātu
klimata pārmaiņas Pasaulē
Iesim kopā!

